

βαράω

βαράω κ. **βαρώ**, ρ. [<μτγν. βαρῶ, με σημασιολογική επίδραση του ουσ. η βαριά (= σφυρί)], βαρώ. **1.** δέρνω, χτυπώ: «ποιος σε βάρεσε;». (Λαϊκό τραγούδι: τα κλοπς **βαρούσαν** δώδεκα και μεις μαστουρωμένοι τρεις κάμες ξεβρακώσαμε και βγήκαμε χαμένοι). **2.** τραυματίζω, τραυματίζομαι: «τον βάρεσα με μια πέτρα || βάρεσα, καθώς έσκαβα». (Λαϊκό τραγούδι: την **βάρεσα** μες στην καρδιά, μαύρη να 'ταν η ώρα, και τώρα κλαίω μάνα μου εδώ σε ξένη χώρα). **3.** επιτίθεμαι, κάνω έφοδο, προσβάλλω: «χτες βράδυ η αστυνομία βάρεσε όλες τις παράνομες χαρτοπαιχτικές λέσχες». (Λαϊκό τραγούδι: ρε ν' αποπίσω στη στρατώνα **βαρέσαν** μάγκα την υπόγα). **4.** ηχώ, σημαίνω: «ο παπάς βάρεσε την καμπάνα || ο σαλπικτής βάρεσε τη σάλπιγγα». (Λαϊκό τραγούδι: **βάρα** λοστρόμε την μπορού κι εσύ μηχανικέ ντουγγρού φουλαριστά οι μηχανές πάλι να τρέχουν). **5.** παίζω μουσικό όργανο: «τα όργανα βαρούσαν μέχρι το πρωί». (Δημοτικό τραγούδι: εκεί ψηλά στον άι Λια **βαρούν** νταούλια και βιολιά, όλοι πίνουν και χορεύουν την αγάπη μου παντρεύουν). **6.** (στη γλώσσα των ναρκωτικών) παίρνω ναρκωτικό με ενδοφλέβια ένεση: «τον είδα μέσ' στην αποθήκη που βαρούσε μαζί μ' ένα φίλο του». **7.** (για τάβλι) βλ. λ. [χτυπώ](#). **8α.** γ' εν. **βαράει**, (για πρόσωπα) το άτομο για το οποίο γίνεται λόγος, είναι άγριο, σκληρό, δεν είναι καθόλου ανεκτικό. Συνήθως της φρ. προτάσσεται το συμβουλευτικό ή προειδοποιητικό *πρόσεχε γιατί ή πρόσεχέ τον γιατί*. **β.** (για ποτά) είναι πολύ δυνατό. Συνήθως της φρ. προτάσσεται το συμβουλευτικό *λίγο λίγο γιατί ή αργά αργά γιατί ή σιγά σιγά γιατί ή πρόσεχε γιατί*. βλ. και λ. [χτυπώ](#). (Ακολουθούν 93 φρ.).

- αλλού βαρούν τα τύμπανα κι αλλού χορεύει η νύφη, βλ. λ. [νύφη](#).

- βαράει ενέσεις, βλ. λ. [ένεση](#).

- βαράει ο ήλιος, βλ. λ. [ήλιος](#).

- βαράει στο κεφάλι, (για ποτά), βλ. λ. [κεφάλι](#).

- βαράει τη γροθιά του στο μαχαίρι, βλ. λ. [γροθιά](#).

- βαράει του ήλιου πετρίες, βλ. λ. [ήλιος](#).

- βαράτε βιολιτζήδες, βλ. λ. [βιολιτζήδες](#).

- βαράτε με κι ας κλαίω, λέγεται για άτομο που, ενώ προσποιείται πως δε θέλει κάτι, εν τούτοις το θέλει πάρα πολύ, ιδίως μάλιστα, όταν πρόκειται για γυναίκα: «όλο όχι κι όχι μου λες, αλλά μόλις τη δεις βαράτε με κι ας κλαίω». Ο πλ. και όταν απευθυνόμαστε σε ένα μόνο άτομο.

- βαράω αναφορά, βλ. λ. [αναφορά](#).

- βαράω διάλυση, βλ. λ. [διάλυση](#).

- βαράω διάννα, βλ. λ. [διάννα](#).

- βαράω εγερτήριο, βλ. λ. [εγερτήριο](#).

- βαράω καμπάνα, βλ. λ. [καμπάνα](#).

- βαράω κανόνι, βλ. λ. [κανόνι](#).

- βαράω κανονιά, βλ. λ. [κανονιά](#).

- βαράω κασμά, βλ. λ. [κασμάς](#).

- βαράω κατακέφαλα, βλ. λ. [κατακέφαλα](#).

- βαράω μαλακία, βλ. λ. [μαλακία](#)·
- βαράω μια μαλακία, βλ. λ. [μαλακία](#)·
- βαράω μπουρού, βλ. λ. μπουρού·
- βαράω μύγες, βλ. λ. μύγα·
- βαράω οπισθοχώρηση, βλ. λ. οπισθοχώρηση·
- βαράω παλαμάκια, βλ. λ. παλαμάκια·
- βαράω προσκλητήριο, βλ. λ. προσκλητήριο·
- βαράω προσοχή, βλ. λ. [προσοχή](#)·
- βαράω σάλπιγγα ή βαράω τη σάλπιγγα, βλ. λ. σάλπιγγα·
- βαράω στα γεμάτα, βλ. λ. γεμάτος·
- βαράω στα γερά, βλ. λ. [γερός](#)·
- βαράω στο γάμο του Καραγκιόζη, βλ. λ. [Καραγκιόζη](#)·
- βαράω στο δόξα πατρί, βλ. λ. δόξα πατρί·
- βαράω στο σταυρό, βλ. λ. [σταυρός](#)·
- βαράω στο σωρό, βλ. λ. σωρός·
- βαράω στο ψαχνό, βλ. λ. [ψαχνό](#)·
- βαράω στου Κουτρούλη το γάμο, βλ. λ. Κουτρούλης·
- βαράω συναγερμό, βλ. λ. [συναγερμός](#)·
- βαράω την ίδια βιόλα, βλ. λ. [βιόλα](#)¹·
- βαράω το βιολί μου, βλ. λ. [βιολί](#)·
- βαράω το ίδιο βιολί, βλ. λ. [βιολί](#)·
- βαράω το κεφάλι μου, βλ. λ. [κεφάλι](#)·
- βαράω το κεφάλι μου στον τοίχο, βλ. λ. τοίχος·
- βαράω το πετσάκι μου, βλ. λ. πετσάκι·
- βαράω το πουλάκι μου, βλ. λ. πουλάκι·
- βαράω το πουλί μου, βλ. λ. πουλί·
- βαράω φαλιμέντο, βλ. λ. φαλιμέντο·
- βάρεσε μπιέλα, βλ. λ. μπιέλα·

- βάρεσε πιράκια, βλ. λ. [πιράκι](#).
- βαρούν τα όργανα, βλ. λ. [όργανο](#).
- βγάλε τη σκούφια σου και βάρα τον, βλ. λ. [σκούφια](#).
- δεν ξέρω τι βιολί βαράει, βλ. λ. [βιολί](#).
- εγώ τι βιολί βαράω! βλ. λ. [βιολί](#).
- εγώ τι βιολί βαράω; βλ. λ. [βιολί](#).
- είναι (για) να βαράς το κεφάλι σου στον τοίχο, βλ. λ. [κεφάλι](#).
- η αγαμία τον βάρεσε στο κεφάλι, βλ. λ. [αγαμία](#).
- η κοιλιά μου βαράει Καραϊσκάκη, βλ. λ. [κοιλιά](#).
- η κοιλιά μου βαράει ταμπουρά, βλ. λ. [κοιλιά](#).
- η μαλακία τον βάρεσε στο κεφάλι, βλ. λ. [μαλακία](#).
- κανόνια να βαράνε δεν ξυπνάει, βλ. λ. [ξυπνώ](#).
- κι εμείς τι βιολί βαράμε! βλ. λ. [βιολί](#).
- με βάρεσε, με κυριάρχησε έντονο συναίσθημα, έντονη επιθυμία: «με βάρεσε το βέλος του έρωτα || με βάρεσε η φλογερή ματιά της». (Λαϊκό τραγούδι: νταλκάς βαρύς **με βάρεσε**, ένα κορίτσι μ' άρεσε).
- με βάρεσε ο ήλιος κατακέφαλα, βλ. λ. [ήλιος](#).
- με βάρεσε ο ήλιος στο κεφάλι, βλ. λ. [ήλιος](#).
- μη βαράς! ή μη μας βαράς! ή τι βαράς! καθησυχαστική έκφραση σε εκνευρισμένο άτομο, ιδίως της παρέας μας, και έχει την έννοια μη συμπεριφέρεσαι με τόση αυστηρότητα, με τόση αγριότητα, με τόση σκληρότητα, μη φωνάζεις, ηρέμησε. (Λαϊκό τραγούδι: κυρ αστυνόμε **μη βαράς**, γιατί κι εσύ το ξέρεις, πως η δουλειά μας είναι αυτή και ρέφα μη γυρεύεις). Συνήθως της φρ. προτάσσεται το καλά ντε ή το εντάξει μωρέ και αρκετές φορές η φρ. κλείνει με το κιόλας. Στην περίπτωση που η αυστηρότητα, η αγριότητα ή η σκληρότητα του ατόμου είναι πολύ έντονη, η φρ. κλείνει με ένα κλαψιάρικο ρε, ενώ σχεδόν σε όλες τις περιπτώσεις το τελικό σίγμα του ρήματος ή μόλις ακούγεται ή δεν ακούγεται καθόλου: καλά ντε, μη βαρά(ς)! ή μη βαρά(ς) ρε! ή τι βαρά(ς) ρε! Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει μόνο στον εαυτό του.
- μου (τη) βαράει στα νεύρα, βλ. λ. [νεύρο](#).
- μου τη βάρεσε, **α.** ξαφνικά ένιωσα κάποια επιθυμία και έσπευσα να την πραγματοποιήσω: «κι ενώ οι άλλοι έπαιζαν χαρτιά, μου τη βάρεσε ν' ακούσω καμιά πενιά κι έφυγα βολίδα για τα μπουζούκια». **β.** μου προξένησε κάποιος δυσφορία, αντιπάθεια, με εκνεύρισε: «αυτός ο άνθρωπος μου τη βάρεσε απ' την πρώτη στιγμή που τον είδα». **γ.** ξαφνικά με έπιασε μεγάλος θυμός, μεγάλη μανία, τρέλα: «άκουγα μια ώρα τις βλακειές που έλεγε, οπότε μου τη βάρεσε κάποια στιγμή και τον άρχισα στις μπάτσες».
- μου τη βάρεσε κατακέφαλα, βλ. λ. [κατακέφαλα](#).
- μου τη βάρεσε κατάκορφα, βλ. λ. [κατάκορφα](#).
- μου τη βάρεσε κατακούτελα, βλ. λ. [κατακούτελα](#).

- μου τη βάρεσε στο δόξα πατρί, βλ. λ. [δόξα πατρί](#).
- μου τη βάρεσε στο έτσι, βλ. λ. [έτσι](#).
- μου τη βάρεσε στο κεφάλι, βλ. λ. [κεφάλι](#).
- όποιος κυνηγάει δυο λαγούς, κανέναν δε βαρά, βλ. λ. [λαγός](#).
- όπως βαράει ο ταμπουράς, βλ. λ. [ταμπουράς](#).
- όπως του βαρούν, χορεύει, είναι αναγκασμένος για κάποιο λόγο να ενεργεί σύμφωνα με αυτό που του προστάζουν οι άλλοι, χωρίς να έχει περιθώρια αντίδρασης ή έκφρασης διαφορετικής γνώμης: «έχει πολλή ανάγκη αυτή τη δουλειά, γι' αυτό, όπως του βαρούν, χορεύει»· βλ. και φρ. *όπως του κανοναρχείς, ψέλνει*, λ. *κανοναρχώ*.
- τα βαράει, (στη γλώσσα της αργκό) έχει πολλά χρήματα: «ξεκίνησε φτωχός από ένα χωριό και τώρα τα βαράει».
- τα βαράω κάτω, βλ. λ. [κάτω](#).
- τα κουδούνια ο τρελός μοναχός του τα βαράει, βλ. λ. [κουδούνι](#).
- τη βαράω, κάνω κάτι χωρίς διακοπή, ιδίως διαδρομή: «έκανα μια στάση στη Λαμία κι από κει τη βάρεσα κατευθείαν Θεσσαλονίκη».
- τι βιολί βαράει; βλ. λ. [βιολί](#).
- τι να σε βαρέσω, που 'σαι βαρεμένος απ' το Θεό, βλ. λ. *Θεός*.
- το βαράει (ενν. το μουνί της), (στη γλώσσα της αργκό) ενδίδει με ευκολία στους άντρες, δέχεται με ευκολία να υποστεί τη σεξουαλική πράξη: «απ' ό,τι λένε, το βαράει από μικρή».
- το βαράω, (στη γλώσσα της αργκό και για τα δυο φύλα) μοιχεύω: «δεν υπάρχει σήμερα παντρεμένο ζευγάρι που να μην το βαράει».
- τον (τη, το) βαράω (ενν. τον πούτσο, τον ψώλο, την πούτσα, την ψωλή, το πέος, το καυλί), αυνανίζομαι: «όταν έχει καιρό να πάει με γυναίκα, κάθεται και τον βαράει».
- τον βαράω κατακέφαλα, βλ. λ. [κατακέφαλα](#).
- τον βαράω στο δόξα πατρί, βλ. λ. *δόξα πατρί*.
- τον βαράω στο σταυρό, βλ. λ. [σταυρός](#).
- τον βάρεσε η ζέστα στο κεφάλι ή η ζέστα τον βάρεσε στο κεφάλι, βλ. λ. *ζέστα*.
- τον βάρεσε (η) τρέλα, βλ. λ. [τρέλα](#).
- τον βάρεσε ο ήλιος στο κεφάλι ή ο ήλιος τον βάρεσε στο κεφάλι, βλ. λ. [ήλιος](#).
- τον βάρεσε οξεία μαλακίτιδα, βλ. λ. [μαλακίτιδα](#).
- τον βάρεσε οξεία τεμπελίτιδα, βλ. λ. [τεμπελίτιδα](#).
- τον βάρεσε το κρασί στο κεφάλι ή το κρασί τον βάρεσε στο κεφάλι, βλ. λ. [κρασί](#).

- τον βάρεσε το ποτό στο κεφάλι ή το ποτό τον βάρεσε στο κεφάλι, βλ. λ. [κεφάλι](#).
- τώρα βαράτε βιολιτζήδες, βλ. λ. [βιολιτζήδες](#).

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας